

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 2 DE MAIG DE 1913

Núm. 1792 — ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

«GIRLS-GUIDES»

—I a vostè, qui l'explora, prenda?

Sobre una gràfica informativa

En la primera plana de *La Tribuna*, edició del dimecres, 23 del passat, varen aparèixer dos gravats, amb el títol general de *Gira en el Parque de la Montaña por el 4.º batallón de Zapadores minadores*. Al de més amunt li corresponia la llegenda *Reparto del rancho extraordinario*, i al de més avall *Los reclutas aristocráticos saboreando la «paella»*.

Hem d'agrair a *La Tribuna*, que'ns ha ofert aqueixes dugues reproduccions d'escenes militars, el bell motiu que'ns proporciona per a uns quants comentaris.

El cronista sosté que's pot meditar un poc sobre una fotografia, amb tant profit com sobre un llibre savi, car la fotografia és sempre un troç de realitat sorpresa, i un llibre savi, molts cops, no és altra cosa que una formidable il·lusió ben explicada.

Veureu: en els *directes* de referencia hi hem trobat, de bell antuvi, un fort contrast. En el primer, que representa el repartiment del *rancho* extraordinari—an els reclutes pobres, afegim pel nostre compte,—s'hi veu lo de sempre. L'escena és idèntica a tantes altres que representen el mateix acte. Els soldats en filera, amb llur plat de llauna en una mà, i el got, també de llauna, en l'altra; al cap de l'escamot afilerat, la gran *marmita*; el *ranchero*, en mànegues de camisa, engrapant la llosa, i l'oficial de torn mantenint l'ordre.

Com per aquest ordre precisa un lloc espaiós, són en una esplanada, una esplanada ingrata, en la qual, sols al fons, uns arbres migrats fan que no's confongui amb un pati de caserna, o amb un camp de tir, o amb un terraplè de muralla. Regna una serietat marcial en la filera, que lleva tota idea d'expansió camperola. Cap dels reclutes somriu, ni s'endevina que estiguin disposats a somriure. Davant del *rancho* extraordinari guarden un posat d'hèroes a la força, de gent disciplinada que và a omplenar el plat, amb la mateixa resignació que aniria a l'assalt d'una trinxera. Sembla que'ls hi siga indiferent menjar o morir, la remor del ventijol del parc de la muntanya o el xiulet de les bales, la pròxima satisfacció de la gana sanitària d'un dia de camp o la pròxima satisfacció d'una follia sàdica.

En primer terme n'hi ha un que ja deu tenir el plat curull; marxa amb humilitat de congregant, encongit, trist, a menjar-se la seva ració, solitariament, a l'ombra xica d'un pi proper. Amb certesa que, quan estiga associat, s'ajaurà i s'enyorarà, pensant en els dinars que feia, a tall de troç, amb l'olleta de sopes i el tupí de patates, que compartia amb la seva germana, mentre ella li explicava, somrisenta, les malifetes d'un vedell o les fidelitats del goç de tura.

En el gravat de sota, en aquell on els reclutes aristocràtics estàn *saboreando* la *paella*—noti's com, fins el qui ha posat la llegenda, ha trobat fàcilment el mot *saborejant*,—l'escena és una altra, del tot diferent a la primera. El paisatge ja és un paisatge: marges amb herba, ombra, llunyarries...; es veu que'l gust aristocrata s'ha imposat en l'elecció de lloc. Asseguts a terra, sense ordre, ni *marmita*, ni *ranchero*, ni oficial que'ls vigili, ells fan la seva gatzara, com en una forada entre amics. S'han col·locat enfront l'objectiu fotogràfic, premeditadament, artísticament, amb *llibertat absoluta*, amb la satisfacció que'ls dona la novetat de l'*uniforme* i lo excèntric del conjunt. Tenen plats, tovallons i ampolles de vi.

La caçola al mig, junt al company que reparteix la vianda amb amable familiaritat, no ofereix pas aquell aspecte de perola d'hospital on els millors talls repugnen. Probablement, quan l'hagin buidada, cada un d'ells treurà el seu *habano* i farà una subtil ironia sobre la frugalitat de l'exèrcit espanyol. I, més tard, tot això servirà per a ésser contat com una anècdota ponderativa de les penalitats del campament, en l'aristocràtic saló, prop d'una hermosa, qui sentirà cobejances d'aquell deport militar i es planyerà de que'l servei obligatori no's faci extensiu a les damiseles.

No cal afegir a les descripcions de les dues gràfiques informatives ni una lleu salsa filosòfica. El nivellament que s'ha establert amb la nova llei de quintes està descrit en aquests dos clixés de *La Tribuna*.

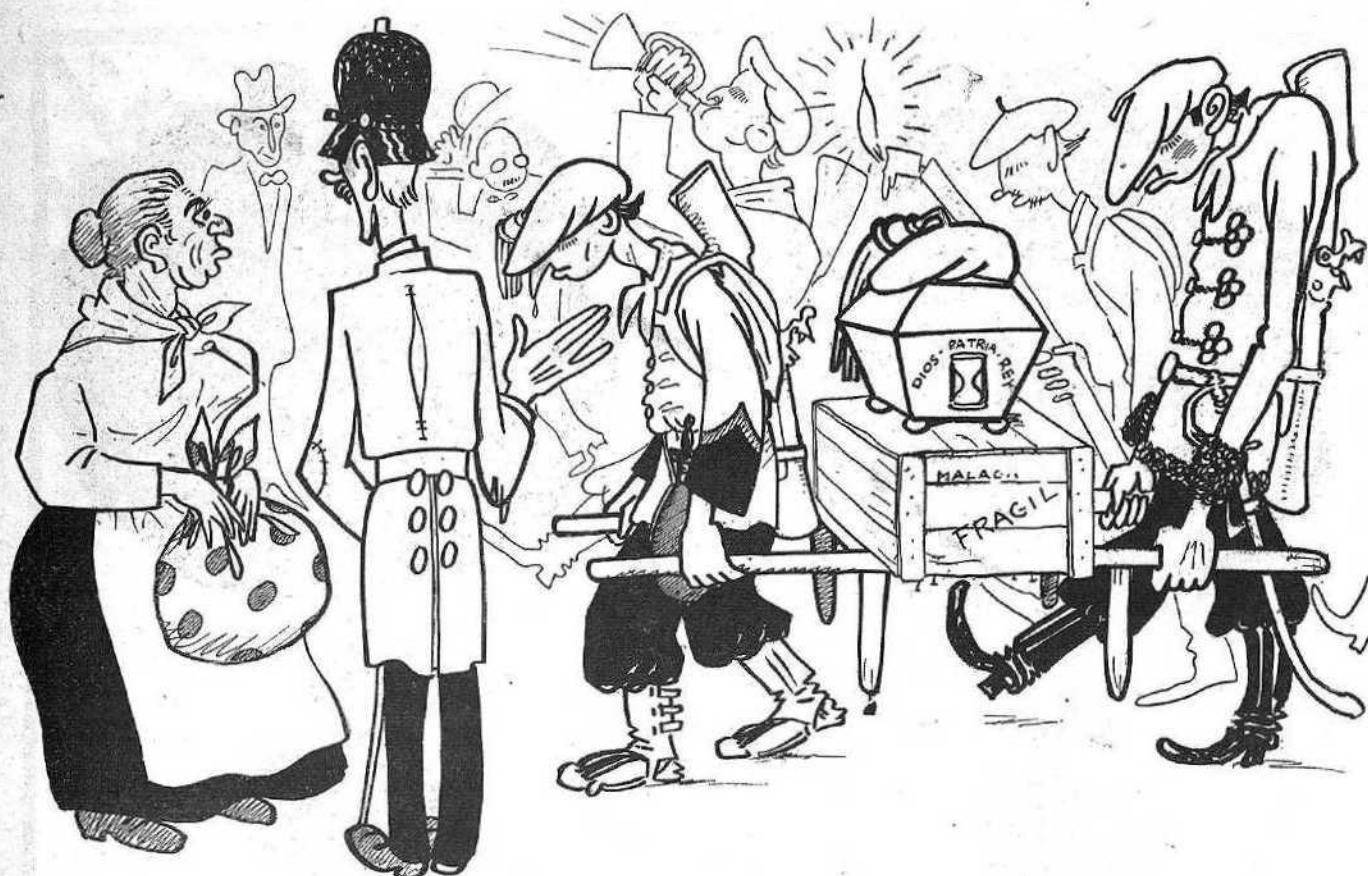
Es clar que dintre la milícia, com dintre la societat, mai serà possible obligar que'l qui encengui un *puro* ho faci d'esquena al qui sols pot encendre un miser cigarret de deu cèntims el manat, ni que'l qui menja bé s'amagui del qui menja malament; ni que'l qui té diners s'abstingui de gastar-los en coses superflues, quan n'hi hagi que'ls manqui fins lo més necessari. Perxò la vida és, en realitat, el servei més obligatori dels serveis.

Resta, no obstant, una veritat a dir, i és que abans, al menys, els que estaven en files havien arribat a oblidar que existissin rics; a copia de no veure'ls ni tractar-los se'ls esborrava de la memoria que hi hagués companys de juvenesa que per mil-cinc-centes pessetes eludien obligacions declarades santes i meritories, que ells, ignorants, complien a la força, mentre els altres, més conscients, haurien complert de grat.

Ara, a copia de menjar *ranxo* mirant als que mengen *paella*, a copia de fumar verí al costat dels que fumen aromàtic, de dormir en la màfega de munició pensant en el matalàs dels que dormen a casa la *querida*, els nostres reclutes de classe pobre poden arribar a maliciar lo que mai haurien maliciat. I és si en la guerra subsistiràn els privilegis; si les bales torceràn la trajectoria al topar-se amb un anagrama amb atributs nobiliaris brodats en una camisa; si una cuiraca de bitllets de banc resulta impenetrable; si els fills de cases bones són carn masella impossible de tallar i de foradar, i altres aberracions enormes, sobre les quals el cronista prega als legisladors, als homes profunds, que meditin degudament, per a evitar que'l poble nostre retrogradi a les edats paoroses de les supersticions inconcebibles.

P. BERTRANA

DE SETZE!... DE SETZE!...

—Es a dir que això són les despulles d'en Tristany?
—No, senyora; son los restos del carlismo.

La visió de la Pastora Imperio

Vaig anar a veure la Pastora Imperio, amb la sensació de anar a complir una mena de deure literari. Erem una colla d'amics plumífers. La sala estava repleta, sobreixint. En les galeries, uns moros de les tropes colonials allargaven la cara negrosa, d'ulls àvids i ingenus, sota la nota roja del fez.

Resistírem amb coratge el programa infecte del *music-hall*. Una dona definitivament vella cantà son inestroncable repertori de baixeses. Dues noies inexpressives dançaren un ball anglès. Vagues copletistes passaren sobre l'escena, entre desairades contorsions.

En fi, era ella. Damunt la sala s'estengué aquella remor de les grans esperes associades. Els ulls se badaren, ansiosos, a l'espectacle promès. I la dona dançà.

Què hi haurà en la dança d'aqueixa fembra, per a fer-la mereixedora de l'homenatge literari d'una generació? Es que la Pastora, a la seva manera boirosa, inefable, jeroglífica (com han d'ésser les coses per a tenir valor de religió i de bellesa), és una representació. Es que tota ella és una forma tràgica, teatral, de les incompreses i flotants sentimentalitats de la raça. El poeta no la veu sinó transfigurada, *representativa*, *actriu*, en el sentit originari de sacerdotessa, rimant la dança sagrada de les herències ancestrals, dança salvatge perquè té la rudesia infantil dels orígens. El poeta no s'hi extasia sols perquè siga l'*esculptura del foc*, com va dir-me el meu gloriós amic Benavente, sinó perquè aqueixa dançatriu celebra, tot simplement, la *missa* de la pàtria hispànica, el misteri d'una comunió entre ella i els espectadors,

inconscients una i altres de lo mateix que somou llurs adormits entusiasmes.—Així deurien ésser, en el temple de la selva sagrada, les balladores dels rites primitius.

Veieu? Ara avança, desde'l fons de l'escena, mig corvada endavant; els ulls negres treient foc sobre la línia incorrecta i maliciosa del nas, i el perfil ondulant del còs magnífic se combina amb les ondulacions felines de la dança.—Ara copeja virilment les taules com en un deliri sagrat de possessa, i la cama es mostra a l'atzar del moviment, i el braç nu, impecable i fort, fuetreja l'aire sobre la negror del pentinat altíssim.—Ara es retira, caminant enrera, mentres la mà enlaira sobre el cap el mantell, com un tàlem d'ostensori o com una bandera, oferta a tot un poble que aplaudeix.

Què hi hà, què hi hà, més enllà de l'escenari, que apareix com si la dançatriu descorregués un teló de fons? Hi hà terres meridionals on la primitiva raça espanyola, austera i glacial, s'es amarada de sol i encantada del sortilegi d'altres niçagues, orientals i berberisques. Hi hà cavalcades moresques a la vora de rius, i cançons de vèus esllanguides entre horts de clavells, i desfilar de caravanes gitanesques sota mesquites profanades per la creu. Hi hà nits caloroses travessades de *saetas*, i processons idolàtriques on se confonen quatre liturgies vingudes dels quatre vents. Hi hà passions entre cavallers que passaren a sang i foc les tribus de les Índies i d'ones que munyiren les vaques braves al bell mig de les *ganaderies*. Hi hà oneigs de mantell, desembarcat ahir de les illes d'Extrem Orient, i avui revolant com una capa i com una bandera sobre la testa dels braus. Hi hà l'eterna gloria de la sang, de la bella crueltat, colorint de

«GIRL-GUIDE'S VICTORY»

Dibuix noucentista que oferim a les noies exploradores per si volen utilitzar-lo com a segell de la novella institució.

vermell els tapiços de festa, els símbols patriòtics i les vestidures femenils.

**

Però darrera aqueixa dona hi hà també una historia personal, que li nimba els cabells negríssims. Ella és la sacerdotessa d'un estrany culte, però va estar unida a l'altre sacrificador del rite nacional: el torejador. Aqueix record és inseparable de la sugestió dels seus ulls, de la seva cara formosament plebeia, de la seva esveltesa plasmada en les

pintures de l'escola jove, desde Zuloaga a Romero de Torres, com les d'un moment de la feminitat espanyola. I jo no sé si aquests ulls tenen la bellesa de l'abisme desconegut on penetren o la bellesa de l'abisme on vosaltres, tot mirant-los, penetreu...

**

Dona: tu ets digna d'exportació. Per contrast amb la cantatriu que'ns importa a Espanya els aires *bon enfant* de la cançó parisenca, sexual, sense demonisme ni sentit tràgic,

LES LLISTES

—Ja ha mirat—me diu un ciutadà, que sol estar molt al *tanto* d'aquestes coses—si el seu nom és a les llistes electorals?... Són als baixos de Cà la Ciutat, desde fa una pila de dies.

—Què diu, sant cristià!...

M'encasqueto bé el berret, apreto a córrer i en un tancar i obrir d'ulls me planto en el casal venerable dels nostres antics consellers.

Creuat el pati, m'aboco ansiós damunt de les llistes, i... què veig?

Rès.

Sota les voltes de l'escala, hi hà, és cert, unes grans bombes elèctriques; però, com que ningú s'ha cuidat d'encendre-les, la més apacible obscuritat regna en aquell antre.

—Bona!—penso.—El sufragi universal, segons els divertits senyors que en aquesta casa peroren i legislen, és la font de tots els drets. I, no obstant, deixen a les fosques les llistes dels electors, sense les quals no és possible que hi hagi sufragi, ni drets, ni font, ni aigua, ni aixeta. *Hurra* pels nostres demòcrates municipals!...

Siga com siga, jo sóc elector i per tant petita contrarietat no dec amilinar-me. Vinga el sufragi universal, encara que siga a les fosques; vinguen els mistos i *flat lux*.

Veïam la meua secció... Ba... Be... Bl... Bo... Bonafè!... Hi és!... *Alleluia!*... Els déus no han volgut que's escamotejadors de vots me birlessin el meu!... Cert que la comprovació m'ha costat dos mistos, però no mereix això i molt més la satisfacció de veure's públicament regonegut com un dels components d'aquesta força poderosa que treu als homes de la *nada* i els fa regidors, diputats provincials i diputats a Corts?...

Però... una flor no fa estiu. Ja que hi estic posat i tinc temps... i mistos, examinem les llistes amb calma i veïam si hi hà en elles tants gatuperis com males llengües asseguruen.

Hola!... Ja comencem?... Aquest domicili està equivocat... I aquest senyor ja no viu a Barcelona... I aquest és mort... I aquest també...

Vaja!... Ara comprenc perquè això ho tenen a les fosques. És l'única manera de que les llistes resultin una mica presentables. Com haurien de resistir, les pobres, la llum dels arcs voltaics, si a la feble claror d'un misto ja's veu tot això?...

Exemple: en la secció 17 del quart districte s'hi llegeix el nom d'en Josep Cusachs, afamat pintor, conegudíssim a Barcelona i a tota Espanya.

Per quins cinc sòus aquest il·lustre desaparegut figura encara en les llistes?

Perquè hi hà que tenir en compte que la seva *baixa* no data d'ahir. En Cusachs va morir l'any 1908 i el seu enterrament signé un aconeximent del que se'n va enterar mitja Europa.

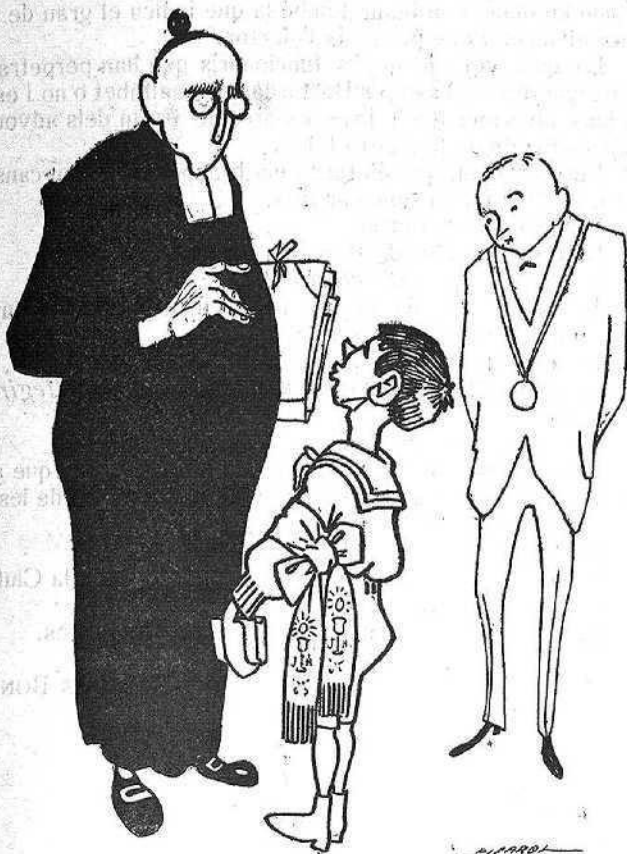
Desde allavors s'ha rectificat varies vegades el cens electoral, s'ha realitzat fins un cens general de població—31 Desembre de 1910—i, a pesar d'això, en les llistes actuals, tancades el dia 25 d'Agost de l'any 1912, en Josep Cusachs, mort cinc anys enrera, hi apareix encara com a viu.

I, involuntariament, un hom pensa: —Si una persona tant coneguda ha pogut, després de morta, figurar tants anys en les llistes electorals, i pot-ser ha votat i tot, què no deurà succeir amb els milers de ciutadans semi-anònims que cada dotze mesos baixen a la tomba i als quals no els coneix més que la família?...

Un altre exemple: don Albert Bastardas i Sempere, ex-regidor, ex-arcalde i actualment diputat provincial, vostès saben qui és? Sí?

Doncs, els que han confeccionat el cens electoral, no.

Examinin, si se'n volen convèncer, les llistes de la mateixa secció en que figura el difunt Cusachs, i en el número 45 hi trobaràn al senyor Bastardas, amb la *casilla* de la pro-

IMPERTINENCIA DE COL·LEGIAL

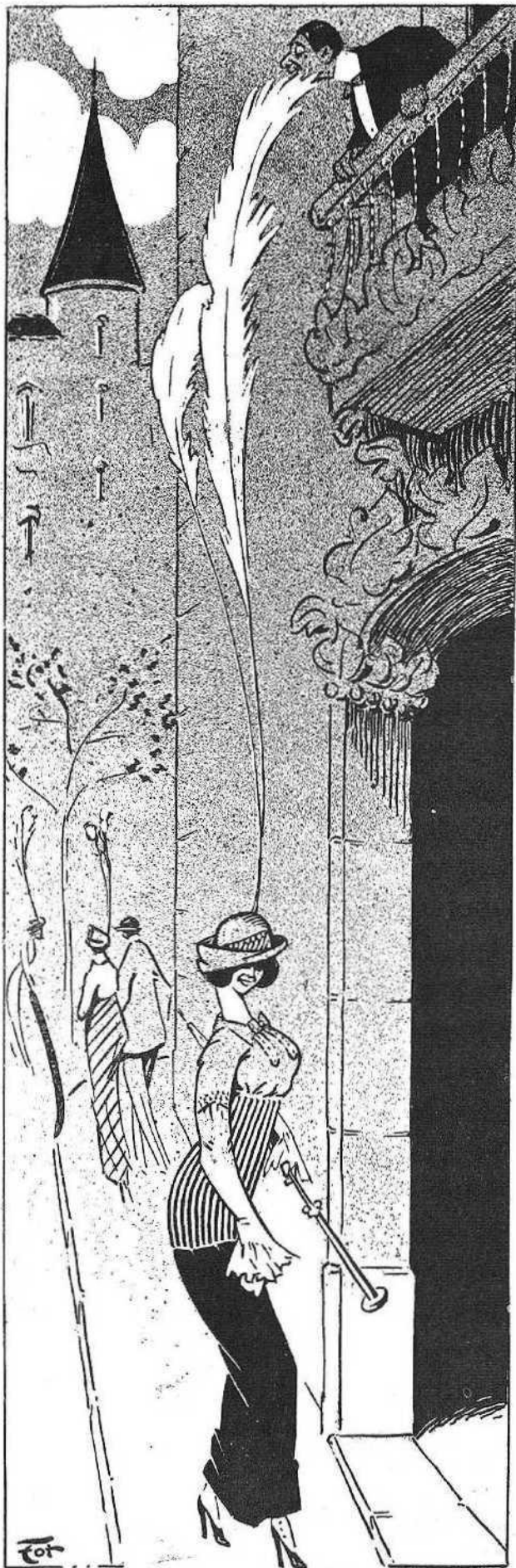
—I doncs, que no'ns donaran xocolata, avui?
—La primera comunió, amb xocolata, t'hauria costat una pesseta més.

estil Fornarina, i per contrast amb l'importació canallesca i patibularia de l'art apatxe, tu, dançarina, que tens en el teu nom una estranya aliança de Trianon i Fontainebleau, ets la *mima* rutilant d'una religió moribonda. Darrera tu hi hà el chor de tragedia de tota una raça antiga, arribada al moment de renovar-se o morir. Tu plasmes en gest, en moviment, en udol, en inarticulació, en barboteig, en crit de guerra, i com una mènade, la sentimentalitat diluïda en les multituds ubriaques de furor patriòtic, i en els ditirambes de l'arcaisme oratori del parlament, i en el *latiguillo* declamador de les escenes, i en les aclamacions frenètiques de tot un poble a la *buena vara* de la *corrida*, i en aquell consorci d'amor i mort que's diu Tenorio, i en l'airós sacrilegi que converteix en generalíssimes o capitanes les Verges politeistes, alçades com a protectores sobre cada ciutat.

Per això, dançatriu sagrada, el meu cor, que no pot sentir-te com un dels teus, enlaira vers tu l'homenatge del qui contempla un bell exotisme, desde les sentimentalitats d'una altra cultura...

GABRIEL ALOMAR

EL CAPELL DE MODA

—Eh, que l'estimo, al meu marit?... Encara no arribo a casa, que ja li toco la barbata.

fessió en blanc i en blanc també la que indica el grau de cultura elemental que posseeix l'elector.

Lo qual vol dir que'ls funcionaris que han perpetrat el cens ignoren si el senyor Bastardas és analfabet o no i estan dejuns de saber que'l jove ex-arcade és un dels advocats més distingits de la nostra terra.

Però acabem, que és tard i els braços se'm van cansant de tant girar fulls i remenar llos.

Una curiositat, i prou.

El primer elector de Barcelona...

—Qui és, el primer elector?...—

Jo entenc que és el qui té el número 1 de la primera secció del primer districte...

Doncs bé: el primer elector de Barcelona, el qui, per designis de l'atzar, và al davant de tots, *no sab llegir ni escriure*.

Eloqüent símptoma, eh?...

Si el còs electoral comença així, no és estrany que acabí... elegint els regidors que regularment surten de les urnes. *De aquells polvos...*

De totes maneres, lector, ja ho sabs.

Tens les llistes exposades als baixos de Casa la Ciutat i fins el dilluns, dia 5, podràs examinar-les.

Si hi vas—recorda-ho—no't descuidis dels mistos.

MATIAS BONAFÉ

Irreverencia

Tota la vida hem sentit a dir que'ls nens i les nenes tenen un àngel guardià que'ls vigila; un àngel bo que, per encàrrec de la Providència, vetlla constantment per ells.

Però es veu que'ls àngels també tenen dret a estar distrets, perquè aquest de les criatures tot sovint bada com un estaquirot.

Les seccions de successos de tots els periòdics aporten diàriament un seguit immens de drames i tragedies, dels quals ne són víctimes els tendres infants. En la crònica negra de tots els papers del món hi juguen un considerable paper les criatures indefenses; unes moren ofegades, altres d'ofeg; unes damunt del llit, altres dessorat del tramvia. Desde la cèlebre degollació dels ignocents fins a les darres inundacions d'Ohio, durant les quals s'ensorraren coi'legis enters amb tres i quatre cents nois a dintre, quants horrors al voltant de l'oblidada infantesa!

Pobres criatures!... Els pares no les vigilen gaire, els criats i les mainaderes se'n cuiden ben poc, però l'àngel guardià, que és el que hi té més obligació, aquest se veu que no les vigila gens. No'n tenen prou amb la plaga de les malalties propies de l'edat, el garrotillo, l'escarlantina, la meningitis i el xarampió, que encara han de venir els accidents fortuits, les violentes desgracies, a segar en flor tantes vides ignocentes.

Ara mateix, a París, la tràgica mort dels dos fillets de la dançatriu Isidora Duncan, l'un de sis anys, altre de vuit; voleu rès més punyent i desesperador?

Ens sembla contemplar l'escena, el vespre abans de la catàstrofe. Interior feliç. Els nois besen a sa mare i se'n van contentons cap al llit. L'institutriu els fa dir l'oració de la nit: «En aquest llit me fico.—No sé quan n'eixiré.—Set àngels hi trobaré;—tres als peus—quatre al cap;—la Verge Maria s'està al costat.—Me diu: *Fulano (aquí els respec-*

tius noms dels fills de la Duncan):—Dorm i reposa.—No tinguis por de cap mala cosa.—Si cap mala cosa te vol tocar—Nostre Senyor te'n guardarà.»

I l'endemà... justal! Un despertar d'aureneta (l'àngel de la guarda ja és als peus del llit espantant-los); quatre xiscles alegres i el xacolata amb melindros (l'àngel bo, sempre vetllant); unes quantes corredices pel jardí, collint flors, caçant papallones (l'àngel, vigila que vigilaràs). Després, l'auto que'ls espera; un altre petó a la mare amantíssima, que'ls abandona confiadament... Taf-taf-taf!... Tat-taf-taf!... I, al cap de mig quart, automòbil i criatures van a parar al fons del Sena.

L'àngel de la guarda, la seràfica persona representant de Nostre Senyor, havia tingut la seva hora tonta, havia badat.

Realment és inconcebible que la gent del cel permeti el compliment de semblants desastres, quan aquests han de recaure a les costelles de l'ignocència.

Haurem de convenir en que no anava gaire errat de comptes aquell boig que, cada vegada que veia una formiga a terra, apartava generós el peu per a no trepitjar-la i deia:

—Que visqui, pobretal... «Ell» podrà ésser omnipotent, però jo sóc més bo que «Ell».—

La veritat és que, en aquest cas concret de les criatures, Nostre Senyor, infinitament bo i tot-poderós, sembla deixat de la mà de Déu.

FRA NOI

UN DESMEMORIAT

Lo que li passava al senyor Joan era senzillament esgarifós. Ell tenia com una obligació el descuidar-se les coses.

Sortia de casa? No hi hà dubte:

—Senyor Joan: on và sense corbata?—

O bé:

—Carail, senyor Joan: que té fogots?

—Per què?

—Com que no porta berret...—

I així sempre.

Sortir amb diners per a pagar el diari? Mail, fòra del dia en que's descuidava de deixar-se'ls, s'entén.

Del rellotge, de la cartera, del bastó, de l'abric, de l'anell matrimonial incluiu, no'n parlem: se'ls havia deixat per tot arreu, en cafès, en *water-closets*, en tramvies i l'última peça fins en una caixa d'empenyos.

Fòra d'això, és un bon subjecte: no és cap tonto, tracta bé a la dona i és formal amb els amics.

Formal, ja's pot comprendre de quin mode i manera. Si us dona paraula de trobar-vos al «Continental», ja podeu anar al «Lyon» o a l'avinguda del Tibidabo. Però això és defecte de la persona.

Com dèiem, és un bon subjecte, i a la casa se l'aprecia. Ell ho sab, i així, quan passa per davant de la nostra botiga, acostuma a entrar per a contar-nos l'última de les malvestats que li han esdevingut per culpa dels seus descuits.

Un dia entra i diu:

—Me'n vaig, me'n vaig!

ELS POBRES EMPLEATS

—Mira que'm sembla que la teva filla và per mal camí...

—Deixa-la fer, home! Així, quan seré mort, ja el sabrà.

—I això, senyor Joan?

—Ara no porto calçotets!

—On se'ls ha deixat? Alça, senyor Joan! Quan ho vegi la senyora... Torni a posar-se'ls, torni...

—Què t'empatolles, ximplet i poca-solta, per no dir poca-vergonya? Sabs on són, els calçotets? En el quiosc de la plaça del Pi, departament de deu cèntims. M'apretava, sabs?, m'apretava molt, i a l'asseure'm m'he descuidat d'abaixar-me'ls.—

I coses així, demanin.

Un divendres sant es va descuidar de menjar de peix. Amb això, calculin...

L'altre dia ens compareix, amb els ulls mig tancats, apretant-se els polsos amb les mans i amb el capell tirat endavant, com si la llum li fos una purga.

—I ara? On và, així. Que estudia per a mussol?

—Ximplet! Borinot! Fuliculari!

—Que s'ha deixat els modals?

—La salut, m'he deixat!

—I ara?

—Tinguessis la meua migranya...

—Home, estigui's quietet i pot-ser li calmarà.—

El senyor Joan s'asseu i comença a regirar llibres i diaris, fent de tant en tant:

—Ai!...

—Què?

—Sembla que'm piquin sobre'l cap amb un martell.

—Ah!, bueno.—

Al cap d'una estoneta:

—Ai!... Ai!... Ai!...

—Què?

—Ara m'apreten els ulls.

—Meno.—

Després:

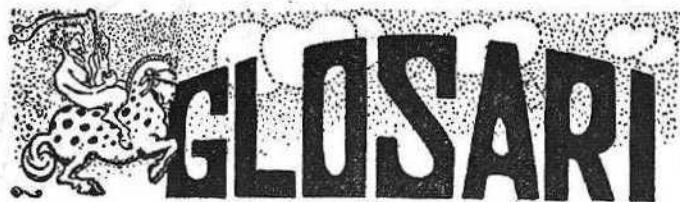
—Això no's pot aguantar! Me'n vaig.

—Estigui bonet.—

Vaig seguir fent la meua feina, però encara no feia deu minuts que era fòra, tornà a comparèixer, el senyor Joan, amb un aire preocupat.

—I això, senyor Joan? Què s'ha deixat?
 —Home, li diré...
 —Digui, digui, senyor Joan.
 —M'he deixat la migranya. Paraula! A l'ésser a la cantonada, me l'he trobada a faltar.

MONI

AVENTATGES DE LA GUILLOTINA

Amb motiu de les darreres decapitacions fetes als apaches de París, l'esperit informatiu dels francesos ha tornat a posar damunt la taula els aventatges de la guillotina sobre'ls demés sistemes d'executar als reus.

Fisiòlegs eminents s'han vingut preocupant, fa més d'un segle, d'aquella qüestió capital, capital, sobre tot, pels que sofreixen la pena. I les eminències han acabat per a descobrir que una decapitació en tota regla, quan el botxí vol servir de parroquià, produeix la mort tant ràpidament que'l reu no té temps de donar-se compte de la mala beguda; de tal manera es aïats, que'l cop fatal no té res de fatal, sinó que més aviat resulta un cop de gràcia.

La sensació dels guillotinat, segons els savis, no sols no té temps d'ésser dolorosa, sinó que fins dona cert gust; vé a ésser com el pecigolleig instantani d'una maneta fresca al clatell; una carícia de «viuda» enamorada.

Escoltem-los, als senyors fisiòlegs. «La ganiveta de la guillotina Deibler, al caure d'una alçaria d'aproximadament tres metres, sota un pes de plom de seixanta kilos, està tres quarts de segon per a recórrer l'imminent viatge. Això vol dir que la testa del reu se separa instantàniament del cos. La ganiveta, en un tancar i obrir d'ulls, secciona per complet coses tant importants com l'espinada i les artèries caròtides i vertebrals. Inutilitzant tot això, en el cap del reu se produeix un fenomen semblant a l'asfíxia fulminant. Gràcies a l'anèmia immediata i total del cervell, el guillotinat perd instantàniament la consciència, la memòria, i, per lo tant, no és possible ni la més mínima sensació de dolor.»

Rès, un viatge de recen, una dutxa de plaer, un nou esport, com si diguessim.

Mercès a les declaracions dels savis fisiòlegs, l'exemplaritat de la pena de mort no serà de pena, sinó de goig, i no tindrà gran cosa que agrair a la decapitació per medi de la guillotina. Presenta masses aventatges, el sistema. Ja comencen a pendre tanda, els desvagats, i aviat, quan tots els que estan tips de viure s'enterin de la ganga, hi haurà empentes per a ésser guillotinat. Els avorrits, els vençuts, els desditxats de tot el món, correu a França i s'encararan amb monsieur Deibler.

—Dispensi: com me les podria arreglar per a que'm portessin a la guillotina, sense fer mal a ningú?—

Però'ls infeliços, no sols no seran atesos, sinó que'ls pendran per boigs i se'ls treuran del davant, i vagaran pels carrers de París, i, preocupats amb els aventatges del sistema, no pararan fins que atentaràn violentment contra la propietat i les persones o en faran alguna de crespia per a encaixar el premi.

Perque'ls socis de la societat som així: an els dolents, els matem amb tots els miraments i donant-los tot el gust possible. An els bons, els deixem morir amb la llarga agonía del dolor i de la misèria.

XARAU

TELO ENLAIRE

LICEO.—Les darreres representacions d'aquesta temporada de primavera han sigut tres *Mefistófele*, cantats per en Di Bernardo, per la Bonaplata i pel cèlebre baix d'Angelis.

En Di Bernardo va sortir-se bé del seu comès. La senyoreta Bonaplata va agradar-nos molt més en aquesta obra que en *Madame Butterfly*; en l'escena de la presó va tenir un èxit com no esperàvem; decididament és una gran cantant i farà molta carrera.

El baix Nazareno de Angelis va demostrar que no té guanyada en và la fama de que venia precedit; la seva veu de baix, un poc abaritonada, té una vibració molt agradable; és, ademés, un cantant i actor perfecte. En *Mefistófele* tingué un èxit complet.

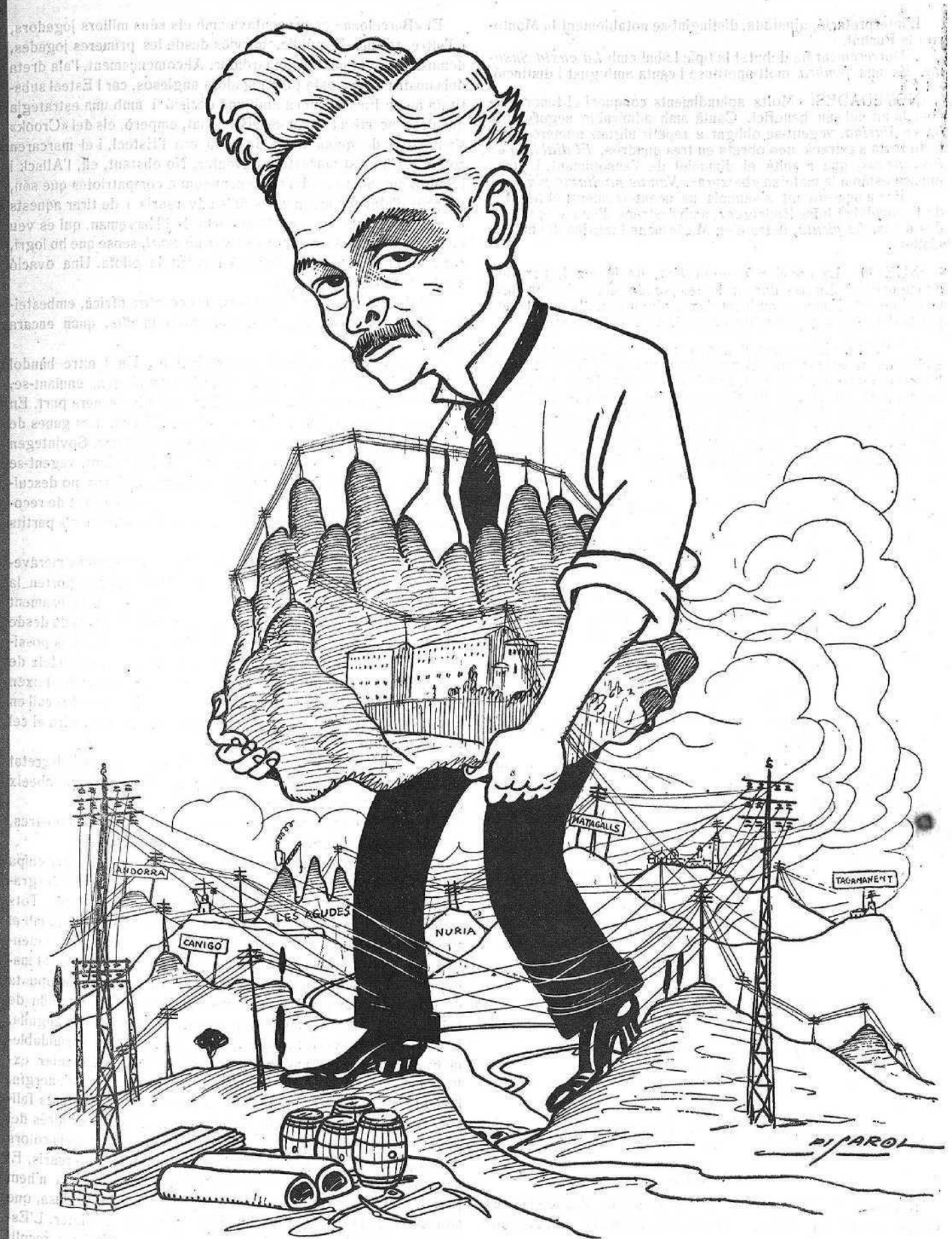
I fins a darrers d'Octubre restarà tancat el «Liceo», que, mercès a l'activitat del senyor Volpini, ha demostrat que pot funcionar molta més temporada de la que la gent se creia, puix són vora vuit mesos els que ha sigut obert aquest any.

Una altra cosa tenim que agrair al senyor Volpini, i és que ha donat la mà i ens ha fet conèixer a una pila de bons artistes catalans, que no treballaven en nostra terra; començant per la Llopart, en Famades, la Bonaplata i en Palet, i acabant per l'Hidalgo i la Barrientos, hem sentit quasi bé tots els catalans que's dediquen a l'art líric, cosa molt lloable i que pot-ser més de quatre, que tenen sempre el nom de Catalunya als llavis, no haurien fet.

ROMEA.—Brillant concurrència la nit del benefici de la primera actriu Badillo. Com a novetat va representar-se *El mismo amor*, comedieta d'en Linares Rivas, sense cap mena de transcendència, però que s'escoltè amb gust i complau als senyors de les butaques; algú caràcter ben dibuixat, alguna escena enpegada i *pax vobis*.

Ahir nit va despedir-se la companyia.

TÍVOLI.—La «troupe» que dirigeix el senyor Duval ens acaba de donar una nova producció del pulquerrim Martínez Sierra: dos actes de comèdia amb el títol de *La tirana*. L'assumpte és molt simpàtic i està desenrotllat amb bastanta fortuna; en el diàleg s'hi troben aquells tocs sentimentals i poètics de que sempre, en tota obra teatral, fa gala l'autor d'*El ama de la casa*. Però pot-ser ens hauria agradat més sense la musiqueta, i això que és d'en Lleó, que és tant com dir que val la pena d'escoltar-se.

MISTER PEARSON

Insigne destructor de fites, perforador de muntanyes i reformador del mapa de Catalunya.

L'interpretació, ajustada, distingint-se notablement la Montoro i la Puchol.

—Darrerament ha debutat la tiple Labal amb *La casta Susana*. Es una jembra molt apetitosa i canta amb gust i distinció.

NOVEDADES.—Molts aplaudiments conquerí el tenor Vercher la nit del seu benefici. Cantà amb admirable seguretat la òpera *Marina*, vegent-se obligat a repetir alguns números. Per fi de festa s'estrenà una obra en tres quadros, *El diablillo de los sueños*, que resultà el dimoniet de l'ensopiment. Lletra i música estan a la mateixa «baixura». *Non ne parliamo più*.

—Per a aquesta nit s'anuncia un aconeteixement: el benefici de l'aplaudida Lluïsa Rodríguez, amb l'estrena d'una sarçuela en dos actes, *La pirula*, lletra d'en Melantuche i música del mestre Calleja.

NUEVO.—La popular opereta *Eva*, de Franz Lehar, tant ovacionada al «Liceo» durant la temporada Caramba, ha sigut posada en el «Nuevo», amb tot luxe, obtenint un bon èxit, tant per la discreta interpretació com per la brillant presentació.

CÓMICO.—En aquest elegant teatre d'estiu s'hi ha estrenat darrerament una revista: *El reloj de arena*. Resulta bastant arbitraria i de poca substància, com la major part d'obres d'aquest gènere; però els còmics hi aboquen totes les seves facultats i l'empresa ha cuidat de presentar-la esplèndidament. Alguns números obtenen el premi del *bis* i, en conjunt, distreu als *morenos*. La lletra és dels senyors Estremera i Candela, i la música de l'infadigable Calleja, que aviat ens resultarà més popular que aquell dels contes per a les criatures.

APOLO.—Els germans Onofri, els populars pantomimers, s'han fet amos i senyors d'aquest escenari, debutant amb bona fortuna. Actualment obtenen grans ovacions del seu públic especial, amb un mimo-drama de *corte apachista*, titulat *Los bandidos de Levita*, obra plena de trucs, en la qual, com és de suposar, sempre triomfa el Pierrot.

Per a aquesta setmana estava anunciada l'obra *La muerte de Pierrot*, una de les més emocionants i que interpreta amb molt art un dels Onofri.

ESPAÑOL.—Ahir, dijous, degué debutar el popular primer actor Frederic Parreño, completament restablert de la llarga malaltia que l'havia allunyat de les taules. L'obra escollida per a inaugurar és *La escalinata de un trono*.

—Per a demà, dissabte, el grandió melodrama *Lázaro el mudo ó el pastor de Florencia*.

BOSQUE.—Ha inaugurat la temporada de primavera, amb una serie de representacions de drama castellà, l'aplaudida companyia Rojas-Puchol.

L'inauguració, amb l'obra *A espaldas de la ley*, resultà un èxit més que regular. Darrerament s'han anunciat *Guzmán el bueno i Malvaloca*.

SALA IMPERIO.—Quatre estrelles de primera magnitud i gran potencia lluminica: la Goyita, la Debrige, la De Vigné i la Pastora Imperio. Aquesta última, sobre tot, cantant i ballant, trastorna al públic, que no's cansa d'aplaudir-la.

NOTES DEPORTIVES

FOOT-BALL

Pot estar satisfet, el «Club Barcelona», del resultat de la campanya contra'l «Crook Town». Dels tres partits, l'empat dels dos és lo que més podia esperar.

El darrer, el del diumenge passat, és el que ha sigut més renyit i el que despertà un interès més viu entre'ls aficionats, que ja constitueixen veritables legions.

El «Barcelona» es presentava amb els seus millors jugadors, i l'altre, també. El públic, nerviós desde les primeres jogades, demostrà un entusiasme enhardidor. Al començament, l'ala dreta dels nostres, composta pels jugadors anglesos, car l'Esteel substituïa an en Forns, atacà amb una decisió i amb una estratègia que desconcertà a l'adversari. Ben aviat, emperò, els del «Crook» s'adonaren de quina mena de fusta era l'Esteel, i el marcaren com mai s'ha vist marcat un davanter. No obstant, ell, l'Allack i l'Smith, entenen-se admirablement com a compatriotes que són, després d'algunes arrencades dels adversaris i de tirar aquests tres *corners*, posen en perill la porta de l'Harseman, qui es veu obligat a tirar-se a terra per a salvar un *goal*, sense que ho logri, car en Poli s'aprofita de l'ocasió i entra la pilota. Una ovació xardorosa premia la gesta.

Els del «Crook», amb un insospitat coratge africà, embesteixen per a venjar-se, logrant-ho als pocs minuts, quan encara s'aplaudí an en Poli.

L'espectació creix, desde aquest instant. Un i altre bàndol juga amb fè, amb tanta, que'ls *offside* menudegen, anulant-se, per tal motiu, un *goal* per barba. Així acaba la primera part. En la segona, retirat l'Steel, entra en joc en Forns. Les ganes de guanyar són les mateixes, per ambdós contrincants. Sovintegen les heroicitats individuals i les arrencades de conjunt, vegent-se an en Peris corrent com un esperitat i an en Forns no descurant-se, car li envien pilotes ràpides que li costen molt de recollir. El joc se féu dur, com mai l'havíem vist durant els partits anteriors.

Els anglesos, en una d'aquelles seves combinacions meravelloses que són la desesperació de l'Amecha i l'Irizar, porten la pilota cap an en Reñé, qui comença a estirar-se nerviosament el *jersey* de la cintura, i en Pike, d'una colossal canonada desde lluny, obté un *goal* per als seus. El públic, que preveu la possible derrota del *team* local, de les seves simpaties, aplaudeix de mala gana, tot clamant venjança. Els nostres, que embesteixen amb furia, l'obtenen d'un *corner* que tira en Forns i el recull en Peris, amb tanta rapidesa i seguretat que l'Harseman mira al cel com demanant-li una explicació.

Desde aquest instant la lluita és èpica; però està decretat que no ha d'haver-hi vencedors ni vençuts, i Cronos, a qui obeeix el *referee*, senyor Hamilton, xiula el final.

Els del «Crook Town» han fet lo que han pogut, i els nostres, més de lo que podíen.

Ha estat de sort, el «Barcelona», en un *penalt* que, per culpa d'en Rozitsky, s'ha tirat contra ells; però ha estat de desgracia en molts *shoots*, que no han entrat per un que-de-què. Tots els jugadors han treballat com uns braus. En Greenvell, amb el seu cop d'ull i la seva experiència, ha sigut el jugador providencial. Allí on hi havia perill, allí es trobava. En Messana, el mateix de sempre: és un canó ratllat que raras vegades apunta dret, fent jocs de peus inoportuns i caient amb la ventada de l'enemic que'l frega. No obstant, estigué enèrgic com una anguila. Els altres, molt bé. En Rozitsky fent servir el cap formidablement i havent-se-les amb un esperitat que, com a davanter extrem, no té parió. L'Allak sense sort, però admirable d'energia. L'Smith, marcat sempre per dos jugadors, tingué moments felços, i la seva fama tornà a reivindicar-se. En Poli, després del *shoot*, semblava que patís de daltonisme, car confonia els colors dels *equipiers*, engegant la pilota als peus dels adversaris. El cap també li sobra, per a recollir pilotes. D'en Forns ja n'hem parlat, i, si no fos que s'encongeix davant la carn anglesa, que aquesta vegada era carn maciça, fóra un brillant davanter. L'Esteel és un jugador de perill que estigué brillantíssim i recollí forts aplaudiments. En Reñé, feliç, enviant la pilota als núvols.

En fi, l'enhorabona al nostre *team*, doncs jugar amb enemics com el «Crook Town» i lograr l'empat, és ja una victòria.

ESQUELLOTS

DIUMENGE a la tarde, en el Palau de Belles Arts, se celebrà l'acte solemne de donar compte a l'Ajuntament, al Museu Social i a la «Societat Cívica», del viatge realitzat pels senyors Falqués, Rahola i Montoliu, a les ciutats-jardins angleses. Obrí l'acte el senyor Pich, i després, el senyor Rahola, eloqüentment, donà algunes explicacions sobre'l viatge realitzat, fent notar lo ben disposada que's troba Barcelona per a la creació de la ciutat jardí, tant sols procurant que les edificacions cedeixin el lloc als jardins, al revés de lo que ara passa.

El senyor Montoliu llegí un estudi, titulat *L'economia de les ciutats-jardins*, i l'arquitecte senyor Busquets disertà sobre'l tema *Disposició arquitectònica de les ciutats-jardins angleses*. El senyor Falqués també pronuncià algunes paraules sobre el mateix tema.

Hi assistí molta concurrència i l'acte tingué l'esplendidesa que era de desitjar, donat lo magne i útil del propòsit.

EN una memoria que ha publicat el sub-degà del còs de veterinaris municipals, entre algunes altres mides encaminades a obtenir l'embaratiment dels queviures, proposa que s'autoritzi el consum de la carn de cavall.

La lectura d'aquesta part de la memoria del sub-degà dels veterinaris ens ha plantejat aquest dilema:

O aquest senyor va nàixer el mes passat, o ha perdut la *memoria*.

Qui no recorda lo que succeí, poc temps enrera, amb aquesta mateixa qüestió?

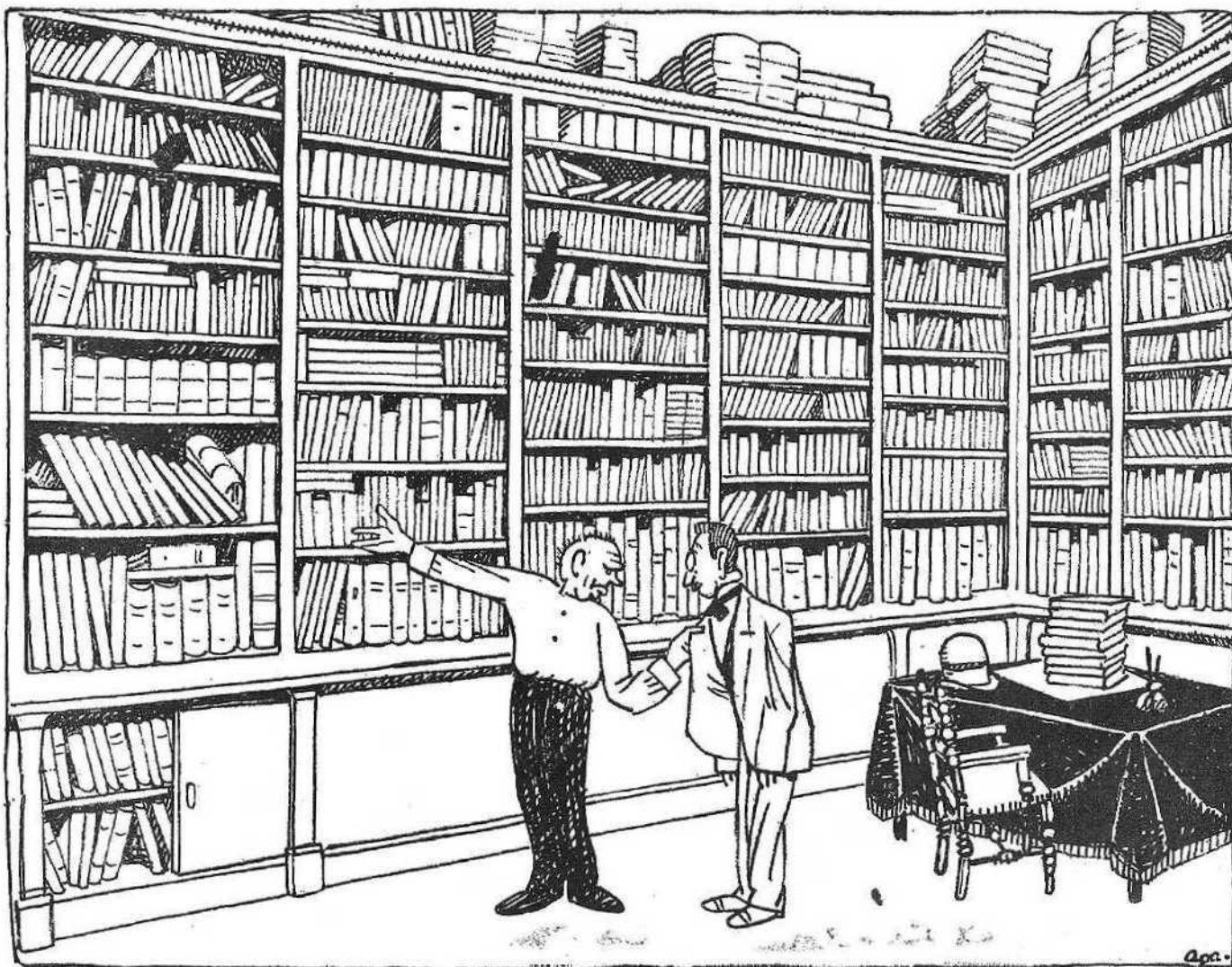
Autoritzar el consum, és fàcil; però no ho és tant el vèncer la repugnancia dels consumidors.

Ex! Carn de cavall!... Aigües de Dos Rius!

Aquests senyors volen matar-nos a fàstics!...

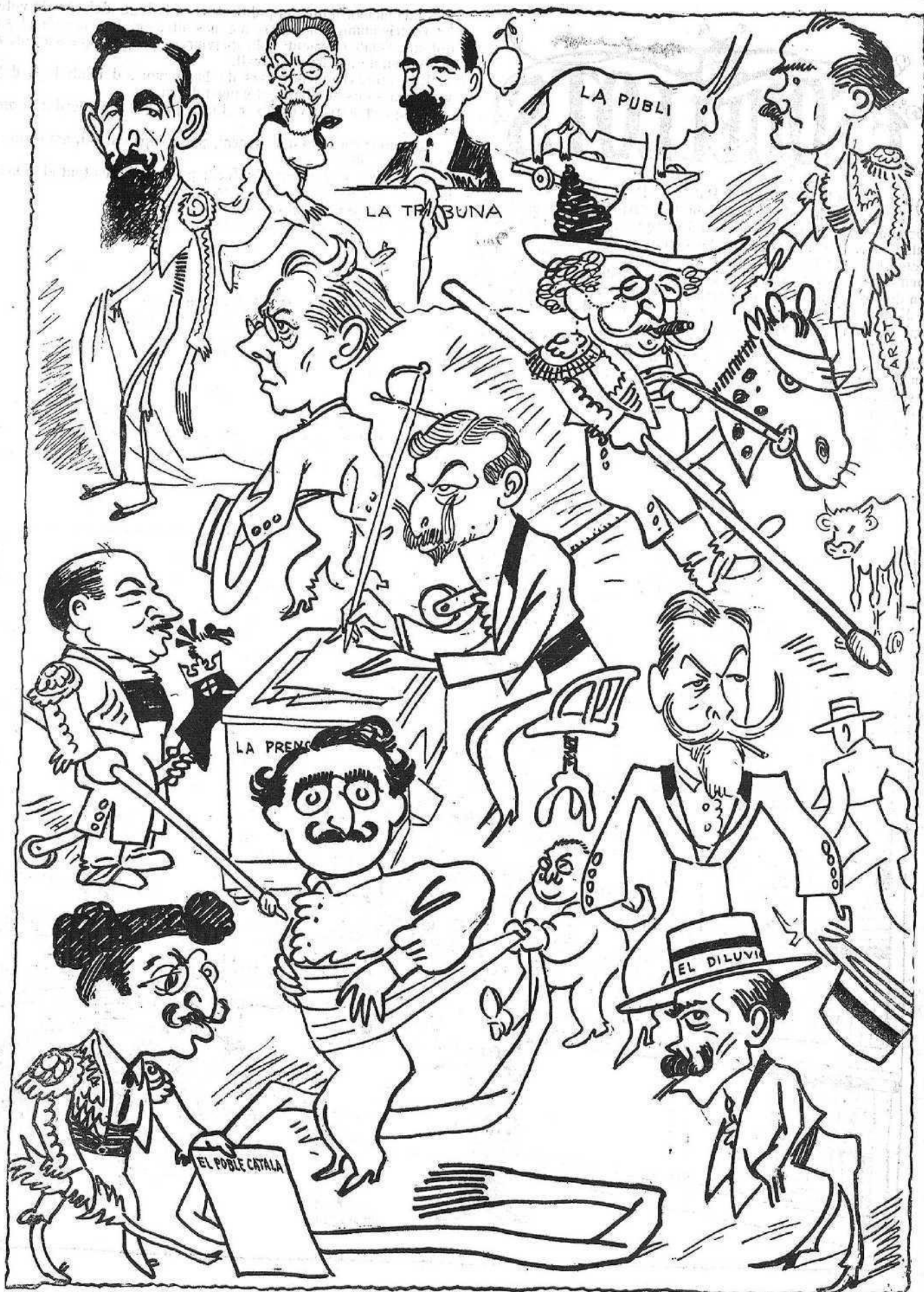
EN Pujaló ha fet uns versos i diu que'ls vol publicar. Preparem-nos, no sabem si per a riure o plorar.

VÍCTIMA d'una curta malaltia, i en la plenitud de la vida, ha mort, a Barcelona, don Joan Peris-Mencheta, actual director d'*El Noticiero Universal*.

ESCARMENTAT

—Impossible! No te'n puc deixar ni un, de llibre... Mira, veus tots aquests llibres? Doncs tots me'ls havien deixat.

PREPARANT LA 'CORRIDA'

Olé per la xerínola
dels nostres «periodiqueros»,
que, per a omplir la guardiola,
tot sovint fan de «toreros»!

Era una persona correctíssima i un brillant periodista, dig-ne successor del seu pare, don Francisco.
A la família i al col·lega enviem l'expressió del nostre condol per tant sensible perduda.

S'ha descobert que alguns imbecils s'entretenen en donar pa amb mistos a l'elefant del park.

Sembla mentida que hi hagi persones que tinguin tant mala idea.

Mala idea i esperit regressiu.

Perquè, si fossin amics del progrés, li donarien pa amb encenedors automàtics...

FEMINISME pur.

Dilluns passat, una pentinadora que's diu Agustina i viu al carrer de Floridablanca, va estomacar a una parroquiana seva, posant-li una cara com un Sant Llàtzer.

No té dret a queixar-se, la parroquiana.

Si hi anava per a que l'Agustina la pentinés i aquesta va pentinar-la..., de què s'exclama?

QUE les sortides al camp són saludables; que reforcen el cos i eixamplen l'esperit; que, indirectament, constitueixen una poderosa acció refrenadora de mals vicis i males passions, és cosa innegable.

I tant sapiguda, que ja's practicava—individual i col·lectivament—a Catalunya, quan encara havien de néixer els avis dels organitzadors dels *boy-scouts* actuals.

Exemple d'això en són les sortides tradicionals per Pasqua i altres festivitats; les *meriendas republicanas*, les romeries a Sant Ceperà i Sant Medí—que encara's conserven—les colles uniformades, com les cèlebres de Sant Mus, quina vestimenta, per cert, tenia molta semblança a la dels moderns i pomposament anomenats «exploradors».

Però succeïa, abans, que tot allò's feia amb tranquil·litat i bon humor, amb democràcia, i, a mida que Barcelona anava donant-se capes de barniç de ciutat moderna, aquelles costums populars caigueren en desús, se trobaren fins ridícols els vestits de les colles, i el seu pas per les vies aristocràtiques de la capital dibuixava en els llavis dels borsistes i fabricants de panes i en els de les seves respectives senyores, un somris, si no de menyspreu, d'irònica commiseració.

Però, passen els anys... I allò mateix que s'havia arreconat a les golfes, com els llits de caoba amb capçalera i filets de llautó dels nostres avis, torna a estar de moda entre nosaltres i és acceptat per tot-hom—del rei a baix—com a cosa moderna, útil a la patria i, sobre tot, distingida.

I, no ho dubtin, per als vells observadors de la vida com nosaltres, aquestes agrupacions de *boy-scouts*, que floreixen ara com les roselles als camps, són les mateixes colles de Sant Mus, amb el mateix fons i la mateixa indumentària.

Amb la sola diferència
que porten nom estranger,
i que's llencen al carrer
amb aire de transcendència.

No's comprèn amb quina idea, alguns senyors, com el regidor senyor Garriga, qual cognom res té de particular ni d'ofensiu per a qui el porta, sol·liciten—i per real decret se'ls concedeix—la modificació del respectiu cognom.

Que s'empenyin en modificar el seu l'honorabilíssim cavaller que's digui *Ladrón* de Guevara o de Gilevera, i el seriós comerciant que's digui *Ninot*, per exemple, és cosa justificada i comprensible.

Com ho fóra, també, el que s'obligués a canviar de nom—encara que ells no ho sol·licitessin—a alguns subjectes com aquell

fresc escura-pisos, atrapat infraganti dies enrera a Gràcia, que digué dir-se García Prieto.

Encara que'l nom no faci
la cosa ni la persona,
és molt greu que un ex-ministre
i un lladre's puguin confondre.

EL país dels vice-versas.

Ha presentat els seus estatuts al Govern civil un «Sindicat de Defensa de l'Automòbil».

Que se sàpiga, no ha presentat els seus, a hores d'ara, cap «Lliga de Defensa contra l'Automòbil».

Comentaris? Cap.

Basta la consignació d'aquest fet, per sí sol prou curiós.

Tant curiós com si, abans de legalitzar la seva vida social el Patronat per a la lluita contra la tuberculosi, haguessin volgut legalitzar la seva, els microbis, constituïts en sindicat.

ELS cambrers d'un dels casinos més aristocràtics de Barcelona tenen fama de deixar quartos als socis de la casa.

L'altre dia un passa-volant va sorprendre aquest significatiu diàleg entre un *acaudalat* criat i un *miserable* senyor:

—Quan pensa arreglar-me aquell comptet, senyor marquès?

—Calla, home; aviat, aviat... Després d'aquesta funció a benefici dels pobres, diu que'n faran una a benefici dels rics...

A l'Exposició de Piscicultura.

Dos peixets, a dintre d'un petit *acquarium*, estan fent el següent diàleg arbitrari:

—Mala notícia, noi.

—De on?

—De Madrid.

—Què passa?

—El Govern sembla que té ganes d'anar contra l'aigua.

LLEGIM:

«Ayer noche fueron puestas á disposición del señor Gobernador noventa mujeres de vida alegre».

De vida alegre..., i noranta?

Se'l felicita, senyor Sánchez.

Quanta *alegría* hi devia haver, ahir nit, al Govern civil!

ELS jaumistes que tornaven de Lourdes, a l'objecte de saludar a don Jaume, que's trobava aprop de Pau, entre dues estacions del trajecte varen fer parar el tren, trucant els timbres de alarma i obligant al maquinista a permanèixer aturat durant la cerimònia.

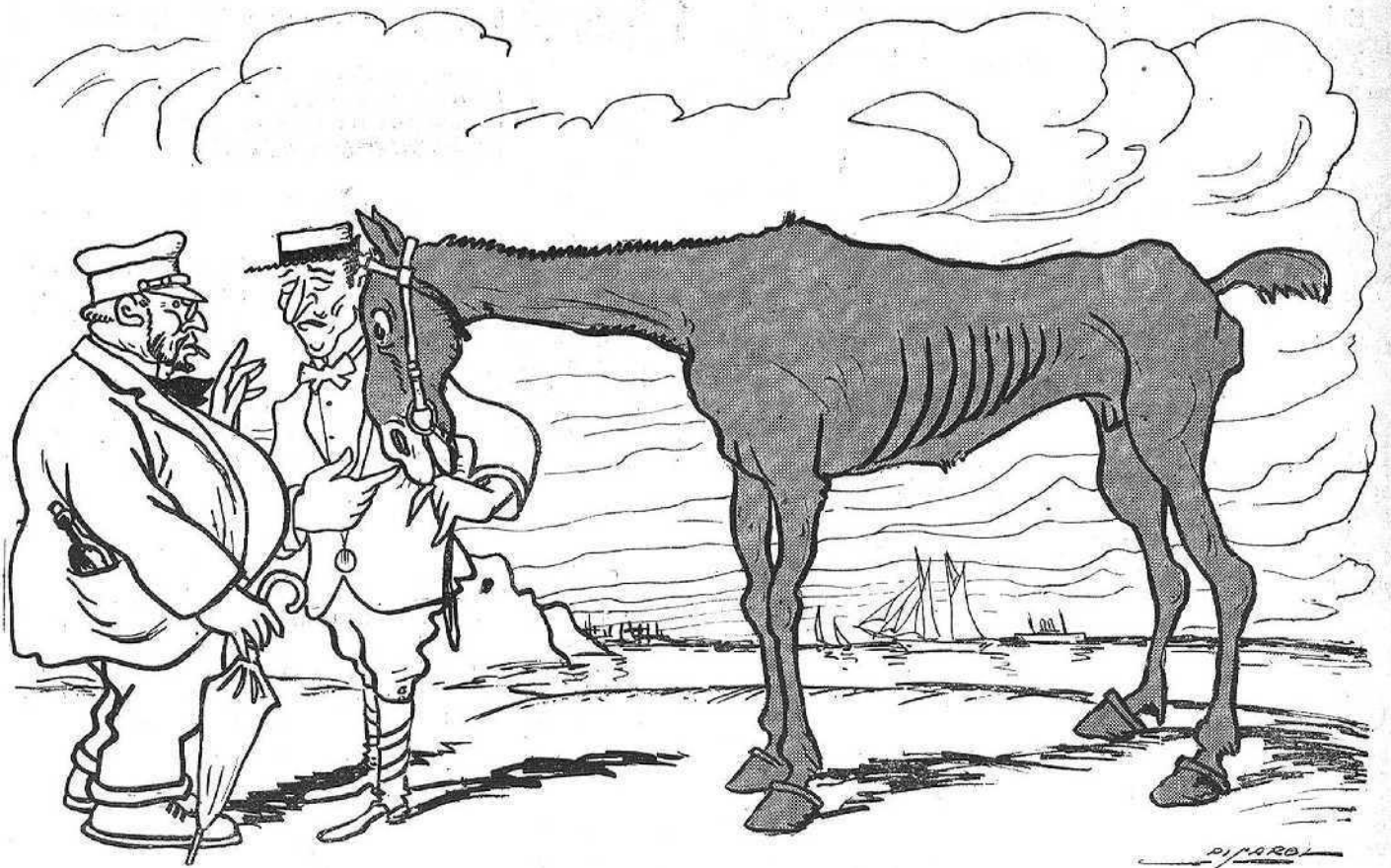
El tren va estar més d'un quart detingut, mentre els xais de la boina no paraven de belar en honor del pretendent.

I... oh, espectacle meravellós! Allí els carlinacs Trías i Vives, que, com saben, no's podien veure ni en pintura, s'abraçaren efusivament, depasant tota rancúnia.

Igual que aquell de Vergara
va semblar l'abraç de Pau...
El carlisme en pleno éxit!
En Solferino salvat.

EN *La Vanguardia*, aquell escriptor català al qual l'inoblidable Emili Vilanova va batejar amb el nom de «Panillo», s'esbrava els diumenges explicant una història (?) del nostre renaixement literari.

Perfectament; l'altre dia, parlant d'un il·lustre escriptor, després d'explicar els seus començaments, deia que no's vol ocupar del seu treball de vinticinc o trenta anys, durant els quals escri-

L'AGRAIMENT HUMA

- Aquí on la veu, aquesta bestia m'ha fet guanyar molts diners en les carreres.
- No li diré el contrari; però ara sí que, pobret, ja ha fet a tots.
- Què vol dir, ha fet a tots?... Ara, als toros, encara me'n donaran sis o set pessetes.

gué sempre en català, perquè ho feia en periòdics... ara no'm recordo si deia ordinaris o què.

Molt bé. Miri, li prometo, senyor Panillo, que, quan jo faci la seva biografia, em descuidaré de dir que vostè era jesuïta.

Guau!, guau!, guau!

No facin compliments, per nosaltres!

El nou Alcalde, senyor Collasso, s'ha vist complimentat per totes les autoritats. I l'agraciat, per a correspondre a l'atenció, ha hagut de tornar a cada una d'elles el respectiu compliment.

An els amos de les *mengales* sempre'ls passa lo mateix.

Per complidors que siguen, se'ls en va el dia en compliments, i és clar...

No els queda temps per a complir!

D'una conversa sobre'ls lloros.

- Diu que viuen molts anys, aquests animals?

- Molts. Miri, aquest que tinc el vaig comprar ja'n fa trenta, i ja no tenia dents.

- Oh!, és que encara deuen haver de sortir-li.

Un senyor, el nom del qual no volem dir, ha escrit un llibret, titulat *El toro de lidia*.

No hi tenim res que dir; nosaltres no l'hauríem escrit i menys el comprar; però, tot són gustos i en això no hem de ficar-nos-hi; ni en això ni en que s'hagi fet retratar de parella amb el brau del qual fa la biografia.

La veritat, jove: si nosaltres volguéssim sortir retratats en companyia d'alguna bestia, triaríem un goç, imatge de la fidelitat; un lleó, de la bellesa; un lloro, de l'eloqüència; un gall, de l'oportunitat, o una dona, de la bellesa.

Mai de la vida un bou, ni cap altra bestia banyuda! No ha vist mai el *Ki-ki-ri-ki*, vostè?

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT

Administració i Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mig, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:

Fora de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Estranger, 5

Número solt: 10 cèntims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

OBRA NOVA

L'Illa de la Calma

Un volum en 8.ª : Ptes. 1

Colección Diamante

■ Van publicados 116 tomos

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. C. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. [Rataplan]
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Corzuelo). Aleluyas finas!

32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. J. A. Flores. Doce españoles de
34. — brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. Jacinto Laballa. Novelas intí-
42. — mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifiña.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Ovia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.

58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.
62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstói. Venid a mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.
84. E. Antonio Flores. [Huérfano]
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Oaíel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.

89. E. de Amicls. Aire y Luz.
90. L. Garola de Giner. Valentina.
91. E. de Amicls. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. — Obras menores de Cervantes.
95. — J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
96. Voltaire. Cándido.
97. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
98. J. Benavente. Teatro rápido.
99. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
100. J. León Pagano. La balada de los sueños.
101. A. Guerra. Polvo del camino.
102. Camilo Castello Branco. Maria Moisés.
103. Gracia Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
104. Antología taurina.
105. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
106. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
107. Ega de Quelroz. La nodriza.
108. A. de Chamisso. Pedro Schlémihl o el hombre que ha perdido su sombra.
109. M. Sarmiento. Así.
110. Felipe Trigo. A todo honor.
111. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
112. Fray Luis de León. La perfecta casada.
113. Jorge Manrique. Poesías.
114. Abate Prévost. Manón Lescaut.
115. J. Givanel Mas. Prosa epistolar

PRECIO DE CADA TOMO: 2 REALES

Pronto aparecerá el tomo 117 ■ DEVOCIONARIO POÉTICO

NOVISSIMA

ORTOGRAFÍA CATALANA

VOCABULARI ORTOGRÀFIC

segons les Normes de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS,

ordenat i anotat per A. ROVIRA I VIRGILI

2.ª edició, notablement corregida

Ptes. 1'50

JULI VALLMITJANA

SOTA MONTJUIC

2.ª edició

Un volum, Ptes. 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuo o bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebuixes.

LA PASTORA I L'ARGENTINITA

—Vostè, senyor Públic galant, que té la cara de diamant..., un dineret per la Santa Creu!...